

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Review of Verhoeven, G. (2023) Ik zoek geluk in druk te vinden:
verhalen van een boekenjutter**

Damen, J.C.M.

Citation

Damen, J. C. M. (2023). Review of Verhoeven, G. (2023) Ik zoek geluk in druk te vinden: verhalen van een boekenjutter. *Ip - Vakblad Voor Informatieprofessionals*, (3), [1-10]. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3594160>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3594160>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

JUTTEN NAAR BOEKPARELTJES OP ROMMELMARKTEN EN INTERNET

BOEKRECENSIE

JOS DAMEN

Jos Damen

Hoofd bibliotheek & ICT

van het Afrika-Studiecentrum, Universiteit Leiden

In 144 pagina's neemt Garrelt Verhoeven de lezer mee in zijn zoektocht 'naar het aparte en verrassende dat verborgen ligt tussen die enorme stapels'. Boeken, maar bijvoorbeeld ook brieven en miniatuurdrukwerk. Jos Damen nam de uitgave onder de loep.

Ik zoek geluk in druk te vinden

Verhalen van een boekenjutter | Garrelt Verhoeven | Walburg Pers | hardback 9789464560800 | € 14,99 | e-book 9789464560817 | € 7,99 | 144 pagina's

GARRELT VERHOEVEN

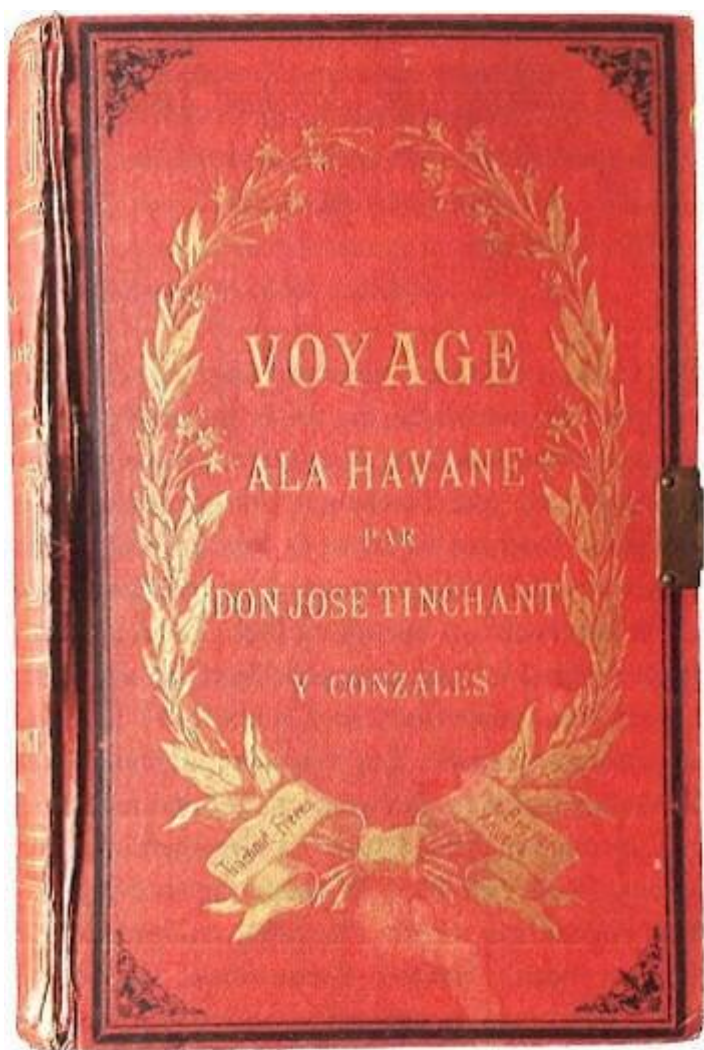
IK ZOEK GELUK
IN DRUK TE VINDEN

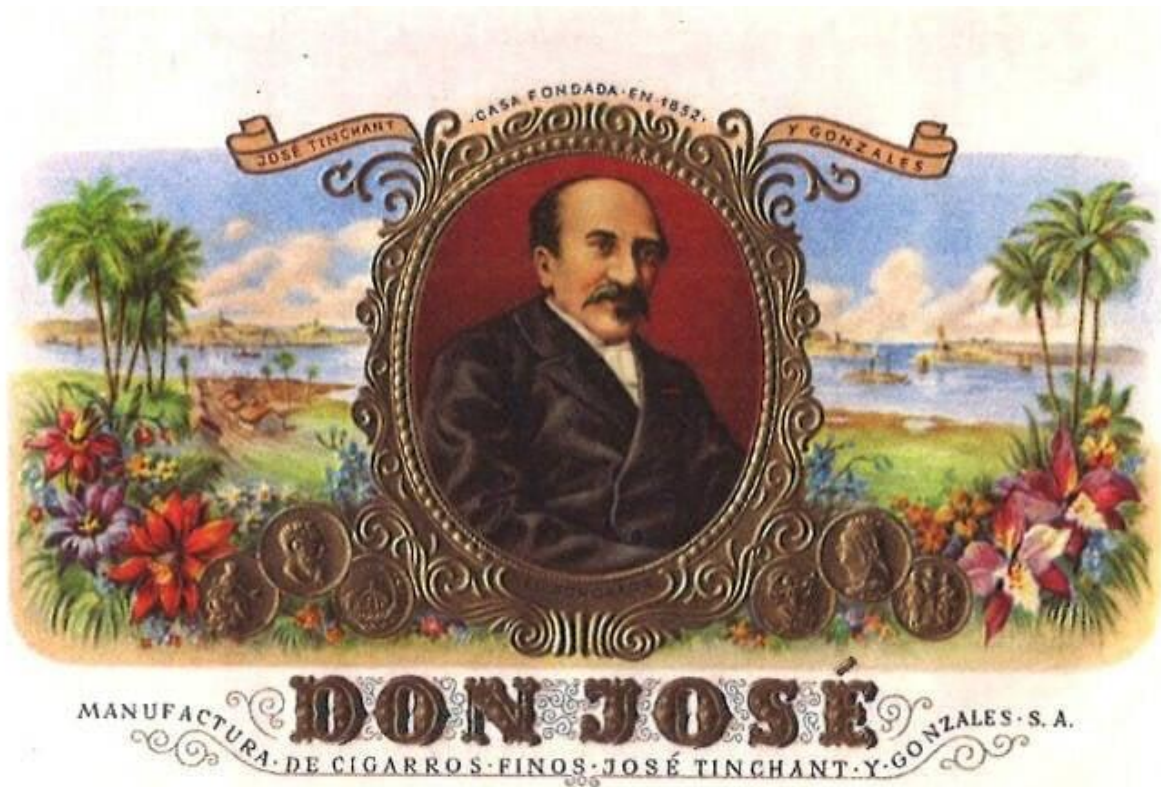
VERHALEN VAN EEN
BOEKENJUTTER

WALBURG PERS

Don José Tinchant y Gonzales, sigarenhandelaar

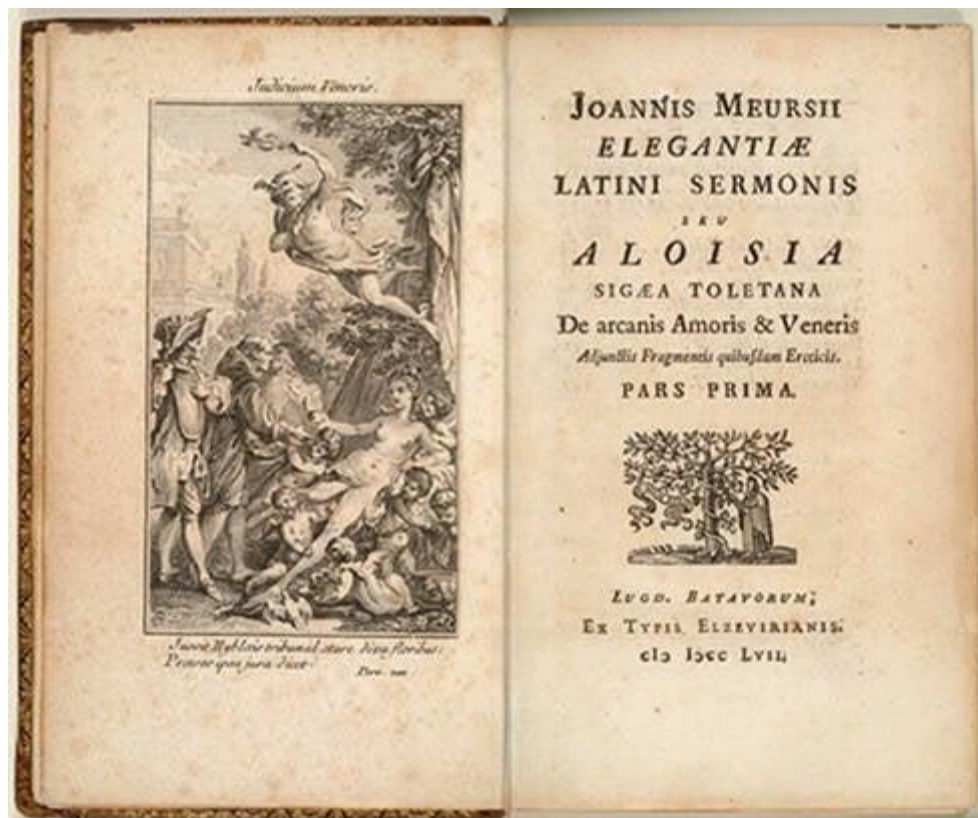

‘In de negentiende en twintigste eeuw blijken er in Nederland honderden moordliedjes uitgegeven te zijn’

‘Marktplaats, Wiki, de STCN en de Deventer Boekenmarkt kijken elkaar in dit boekje verbaasd aan’

‘In het artikel over strooibiljetten als geallieerde propaganda legt hij bijna en passant de lithografietechniek uit’

Pornografische roman *L'Académie des Dames* verscholen achter werk van hoogleraar Meursius

L'Académie des Dames (Nicolas Chorier)

Moordliedje, 1911 (Allard Pierson Amsterdam)

Gruwelijke, Lafhartige Misdaad.

- - MOORD !! - -

gepleegd op de 27 jarige Mej. Barbara Knook, op Zaterdag
23 September 1911, te Standaardbuiten, Noord-Brabant.

Komt vrienden luister naar dit droevig lied,
Dat wij u hier verhalen,
Wat thans in Brabants dreven is geschiedt,
Het zijn weer moord-schandalen.
In 't vreedzaam dorpje klein en stil
Heerscht thans geween zoo koud en kil
Deez' laffe daad door iedereen beweend) bis.
Blijft ieders hart bij staan als is 't versteend.)

In Standaardbuiten's dreven is 't geschiedt
Wat u hier wordt beschreven
Een meisje dat gerust haar woon verliet
Liet hier helaas het leven.
Zij deedt wat hare plicht gebod
Niet denkend aan haar rasse dood,
Wee aan hem die deze daad volbracht) bis.
Dat hij verga in duistre nacht.)

Het duistre pad dat zij nu moest begaan
Om zaken te verrichten
Was afgelegd en nu met geld belaân,
Dacht zij om hare plichten.
Zij spoed zich huiswaarts maar o wee
Een booswicht volgt haar op haar schree,
O wat gebeurd is in deze stond) bis.
Niemand vertelt dat meer in 't rond.)

In de laten avond was zij nog niet t'huis,
Men werd steeds ongeruster
Men pijnst en vond het ook niet pluis,
Ook ouders, broer en zuster.
Men zocht en liep, langs 't duistere pad,
Tot s'avonds laat, maar wat schrik is dat,
Vond men haar lichaam, in een sloot,) bis
Helaas! het arme meisje was reeds dood.)

Een smartkreet stijgt nu uit een ieders hart,
Versteend staat men te staren,
Gewurgd, geroofd van 't geld zij bij haar had,
Het bloed kleeft aan de blaad'ren.
Helaas! het meisje was niet meer,
O, moordenaar, men vind u weer.
Voor Gods gerecht, komt toch eens testaan) bis.
Gij zult nog in verdriet vergaan.)

O! ouders wij zijn met uw leed begaan,
Wij deelen in uw smarte,
Wij wisschen in oprechtheid ook een traan,
Het breekt ons allen 't harte.
Maar eens het is ons aller lot,
Verschijnt men voor de troon van God,
Daar is geen smart meer en geen pijn) bis.
Daar leeft uw kind weer schoon en rein.)

Snelersdrukkerij PASMEN, Jaffakade 7, Rotterdam.

Garrelt Verhoeven (1966) struint boekenmarkten en internet af. Als boekhistoricus en bibliotheekprofessional is hij alleen niet op jacht naar boeken van die ene schrijver of naar boeken over dat bijzondere onderwerp. Hij is juist op zoek naar het aparte en verrassende dat verborgen ligt tussen die enorme stapels. Verhoeven doet verslag van zijn speurtochten in het handzame boekje met de wat truttige titel *Ik zoek geluk in druk te vinden*. De ondertitel geeft het karakter van zijn zoektochten goed weer: *Verhalen van een boekenjutter*.

TRUFFELS EN AMAZONES

De ondertitel klopt eigenlijk niet. Het aardige van Verhoeven is juist dat hij zich niet beperkt tot boeken, maar ook vertelt over brieven, miniatuuordrukwerk zo groot als een luciferdoosje en een als boek vermomd sigarenkistje. Ook de thematiek van de behandelde werkjes is zeer divers: van Christina van Zweden tot de Eerste Wereldoorlog, van Colette tot de slavenhandel en van Guyana tot truffels en amazones. Zelfs de inspiratie voor zijn boek aankopen is uiteenlopend: Marktplaats, Wiki,

de STCN (Short-Title Catalogue Netherlands) en de **Deventer Boekenmarkt** kijken elkaar in dit boekje verbaasd aan.

KRINGLOOPWINKEL IN ZEIST

De aanprijzing achter in het boekje zegt het al: 'Verhoeven voert de lezer mee naar de wereld van oude boeken en bibliotheken, maar ook naar verre oorden en lang vervlogen tijden.' Dat doet Verhoeven normaliter in diverse artikelen in tijdschriften als *Vind* en *De Boekenwereld*. Twaalf van die artikelen zijn in dit werkje verzameld, en in 144 pagina's geeft hij daarmee een mooi inzicht in zijn fascinaties. Je reist mee naar de boekenmarkt in Cervon in de Bourgogne, naar een antiquariaat in Vézelay en naar de kringloopwinkel in Zeist. In Zeist stond een sigarenkistje vermomd als boek. 'Achter dit sigarenkistje gaat een verhaal schuil waar menig echt boek niet aan kan tippen', schrijft Verhoeven. Dat is het verhaal van **Don José Tinchant y Gonzales**, een nakomeling van slaven die van Senegal via Haïti, Cuba en Louisiana in Antwerpen terechtkomen. Hij begint een sigarenhandel, en het gevonden 'boek' is daar een weerslag van.

PORNOROMAN IN SCHULDRIJK

Verhoeven schrijft soepel, en tegelijkertijd schrijft hij soms zinnen die een middag napluiswerk verraden. Zo ontdekt hij dat een tweedelige uitgave van werken die zogenaamd door de Leidse hoogleraar **Johannes Meursius** geschreven zijn (*Elegantiae Latini Sermonis*) in feite een schuldruk is van de pornografische roman *L'Académie des Dames* – en daarmee legt hij het verschijnsel schuldruk uit. Later doet hij bijna hetzelfde in het artikel over strooibiljetten als geallieerde propaganda (bestemd voor Duitse soldaten: 'Ei Surrender'): bijna en passant legt hij de lithografietechniek uit.

'DE VREESELIJKE MISDAAD'

Populaire literatuur heeft Verhoevens warme belangstelling. In de negentiende en twintigste eeuw blijken er in Nederland honderden moordliedjes uitgegeven te zijn. Een treffend voorbeeld: het prachtige drukje *De vreeselijke misdaad, gepleegd op de 17-jarige dienstbode Hanneke van de Wielo, te Ude*. Dit soort gelegenheidsdrukwerk – een vorm van nieuwsverspreiding – wordt mooi in zijn tijd geplaatst. Ook muziek wordt niet veronachtzaamd. Het liedje ***Roodborstje tikt tegen het raam, tin, tin, tin*** werd inderdaad geschreven door **Jan Goeverneur**, maar de muziek is afkomstig van de melodie bij een gedicht van de jonggestorven Britse dichter Thomas Bayly ('Long, long ago'). Het hele verhaal komt naar voren in een stuk over een muziekboek van Augustine Derbel. Verhoeven bestrijkt in zijn boekje drie eeuwen drukwerk, handschriften en ander materiaal: van 1647 tot 1945. Door de vele illustraties gaan de verhalen nog meer leven. <